

ABSTRACT BACHELORPROEF

Opleiding:	Bachelor in de Gezinswetenschappen	
	Voornaam	Naam
Student:	Kathleen	Leurs
Eindproefbegeleider	Koen	Baeten
Titel bachelorproef	Krassen op de ziel en daarna op het lijf Gezinswetenschappelijke reflectie over jongeren met zelfverwonding	
Abstract publiceren ☐ Ja ☒ Neen	Ik wil niet dat deze bachelorproef openbaar wordt gemaakt wegens deontologische redenen.	

Kern- / trefwoorden bachelorproef:

Adolescenten, zelfverwonding, emoties, gezinnen, begeleiding

Korte samenvatting bachelorproef:

Zelfverwonding bij jongeren is voor de meeste mensen onbegrijpelijk. 'Waarom doen jongeren zichzelf pijn' is een vraag waar geen duidelijk antwoord op bestaat. Tijdens mijn stage in Suriname werd ik voor de eerste keer geconfronteerd met zelfverwondend gedrag en ik ontdekte dat jongeren in België hier ook mee kampen. Uit onderzoek blijkt dat 15 % van de Vlaamse jongeren zich opzettelijk verwondt. Dit laat zien dat zelfverwondend gedrag geen onschuldig tienergedrag is.

Voor jongeren is zelfverwonding een manier om te praten, maar dan zonder woorden. Fien, het meisje uit mijn casus, voelde zich vooraf een tijdje slecht in haar vel en had hevige emoties waar ze geen blijf mee wist. Deze emoties kon ze niet uiten en ze sloot zich af van anderen.

Als studente gezinswetenschapper heb ik geprobeerd om een antwoord te zoeken op mijn veranderingsdoel: Hoe kan ik het meisje met zelfverwondend gedrag helpen haar

negatieve gevoelens te uiten en daarnaast de ouders te betrekken bij dit proces?
Samen met de ouders en de jongere wil ik een open en positief gezinsklimaat creëren.

Het veranderingsdoel wordt vanuit drie invalshoeken belicht.

Vanuit de **psychodynamische invalshoek** tracht ik te begrijpen wat zelfverwondend gedrag (ZVG) inhoudt. Het gaat hier om de ervaringen die Fien heeft meegemaakt in het verleden, die haar handelen nu beïnvloeden. Er spelen meerdere factoren een rol die aan de basis kunnen liggen van haar gedrag. Daarnaast heb ik ook aandacht voor de betekenis of de functie van ZVG voor Fien en het effect van dit gedrag op haar. De belangrijkste drijfveer van ZVG is spanningsreductie. Na de daad voelen jongeren zich even goed, maar na verloop van tijd treden er negatieve gevolgen op. Om het gedrag goed te begrijpen, is het belangrijk om het als een proces te beschouwen.

Vanuit de **contextuele invalshoek** wordt er gewerkt met families en gezinnen. Het geeft een breder theoretisch kader wat er tussen Fien en haar familie in de context afspeelt. Ik leg de nadruk op de vier dimensies van Nagy en bespreek ook de begrippen 'loyaliteit' en balans tussen 'geven' en 'nemen'. Elementen van contextuele begeleiding zijn onder andere erkenning geven, meerzijdige partijdigheid en zoeken naar hulpbronnen.

Bij de **pedagogische invalshoek** heb ik aandacht voor het gezin van Fien. In de literatuur wordt veel geschreven over zelfverwonding, maar aan de relatie tussen de gezinscontext en ZVG wordt weinig aandacht gegeven. Toch maken jongeren deel uit van een gezinsstructuur. Verder licht ik de opvoedingsstijl Baumrind en het balansmodel Bakker toe.

Jongeren die aan zelfverwonding doen, hebben recht op gepaste hulp. Hierbij is er een rol weggelegd voor de gezinswetenschapper. Daarom heb ik drie veranderingsstrategieën geformuleerd. Ten eerste richtlijnen voor professionals, namelijk hoe ze de begeleiding kunnen doen. Sommige hulpverleners weten niet hoe

ze om kunnen gaan met ZVG. Ten tweede ouders betrekken in het proces. Ouderlijke steun is voor een jongere belangrijk om te kunnen stoppen met zelfverwonding. Ten derde op een gepaste manier doorverwijzen naar hulpverleningsdiensten. De sociale kaart is belangrijk voor de ouders en de jongere.

Via deze bachelorproef probeer ik meer aandacht te besteden aan zelfverwondend gedrag en hoe we er het best mee om kunnen gaan. Dit doe ik aan de hand van een gezinswetenschappelijke reflectie.

Referentielijst:

Baetens, I., et al. (2016). *Opzettelijke zelfverwonding en opvoeding. Werk vooral aan welbevinden van jongeren*. Geraadpleegd op 12 juli 2016, via <http://sociaal.net/analyse-xl/opzettelijke-zelfverwonding-en-opvoeding/>

Callens, N. (2007). *Zelfverwonding bij jongeren. Een gids voor ouders, leerkrachten, leerlingenbegeleiders, ouders en vrienden*. Antwerpen – Apeldoorn: Garant.

Claes, L., & Vandereycken, W. (2007). *Zelfverwonding: Hoe ga je ermee om?* Tielt: Lannoo.

Kinet, M. (2012). *Zelfverwonding: Psychodynamiek en psychotherapie*. Antwerpen – Apeldoorn: Garant.

Terpstra, K., & Prinsen, H. (2009). *Pubers van Nu! Praktijkboek voor iedereen die met pubers werkt*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

E-mailadres:

kathleenleurs@hotmail.com